

Nhật Bản là một trung tâm hợp tác bí mật để nghiên cứu tác động của cạnh tranh chiến lược M-Trung. Là quốc gia nòng cốt tiên tụy của cạnh tranh, Nhật Bản sẽ gặp khó khăn bởi vì là đồng minh quân sự thân cận của Mỹ lại vừa có quan hệ kinh tế chặt chẽ với Trung Quốc.

Nhật Bản là một trung tâm hợp tác bí mật để nghiên cứu tác động của cạnh tranh chiến lược M-Trung. Là quốc gia nòng cốt tiên tụy của cạnh tranh, Nhật Bản sẽ gặp khó khăn bởi vì là đồng minh quân sự thân cận của Mỹ lại vừa có

quan hệ kinh tế chặt chẽ với Trung Quốc. Vấn đề nghiên cứu quan tâm là Nhật Bản đang xem xét thế nào giữa M và Trung Quốc c khi quan hệ giữa hai nước này căng thẳng . Do đó, bài viết này sẽ phân tích về phần lớn của Nhật Bản trong cuộc cạnh tranh M Trung trên ba phương diện: chính trị - ngoại giao, kinh tế và quốc phòng- an ninh, để làm sáng tỏ hai câu hỏi trên.

Nghiên cứu cho thấy Nhật Bản phần lớn đang đối đầu kinh tế, và cũng có quan hệ chính trị và an ninh với M, trong khi duy trì quan hệ kinh tế với Trung Quốc.

Chính sách

của Nhật Bản phụ thuộc vào ba nhân tố chính

, đó là

(i) quan hệ đồng minh Nhật – M; (ii) tranh chấp với Trung Quốc tại Biển Hoa Đông và lo ngại hành động của Trung Quốc tại Biển Đông; và (iii) sự gia tăng phụ thuộc của Nhật vào chuỗi cung ứng và thị trường của Trung Quốc

Đánh giá của Nhật Bản về cạnh tranh M-Trung

Nhật Bản quan tâm đặc biệt đến những chuyển biến mới trong quan hệ Trung-M.

Dù không đồng

hàn với phía M, nhưng quan điểm của Nhật đang dần thay đổi với M

[\[1\]](#)

S

ách trừng phạt quốc phòng Nhật Bản năm 2019 phê phán Trung Quốc tiếp tục những nỗ lực để phân chia nhóm thay đổi nguyên trạng bằng cách ép đỡ tạo thành sự đã rồi, khiến Nhật Bản

, M và cũng đang quốc tế lo ngại sâu sắc.

[\[2\]](#)

Tuy

chính sách Trung Quốc có hành động để phân chia và cũng ép nhóm thay đổi nguyên trạng và phá hoại trật tự quốc tế hiện hành

[\[3\]](#)

Nhật Bản chưa nhìn nhận Trung Quốc là một mối đe dọa.

[\[4\]](#)

Ngoại trưởng Nhật đã đánh giá M và Trung khó xảy ra cạnh tranh như lý thuyết “bầy Thucydides” –

Cộng đồng quốc tế đang chờ đợi điều gì sẽ xảy ra trong thế giới đang suy yếu bằng một cuộc cạnh tranh để định hình lại trật tự.

[\[5\]](#)

Các

học giả Nhật Bản

đang cho rằng quan hệ M-Trung

ít khả năng tiến triển thành Cạnh tranh Lạnh giữa hai thế giới M và Liên Xô

. Lý do chính là: (i) M không có ý định triển khai Trung Quốc và (ii) M và Trung vẫn phụ thuộc lẫn nhau sâu sắc. Tuy nhiên, nhiều ý kiến cho rằng cạnh tranh M-Trung sẽ căng thẳng hơn tất cả các mặt trận.

[\[6\]](#)

Tuy nhiên, các học giả Nhật Bản lo ngại “phân tách” (decoupling) kinh tế M-Trung

có thể ảnh hưởng nghiêm trọng tới kinh tế Châu Á, bao gồm cả Nhật Bản.

[\[7\]](#)

Nhật Bản phụ thuộc khá lớn vào chuỗi cung ứng mà được định hình bởi M và Trung Quốc.

[\[8\]](#)

Có thể, một nửa các công ty Nhật Bản chịu suy giảm lợi nhuận do cạnh tranh thế giới mới M - Trung, nhưng ít các công ty có kế hoạch chuyển hướng sản xuất hoặc chuỗi cung ứng từ Trung Quốc sang nước khác.

[\[9\]](#)

Cạnh tranh thế giới mới M - Trung

đang

đang làm giảm tốc độ tăng trưởng nền kinh tế của Nhật, giảm đi lợi nhuận xuất khẩu.

[\[10\]](#)

Cân bằng và ngoại giao

Nhật Bản là nước đi đầu trong việc xây dựng khuôn khổ liên kết Đông-Á, nhấn mạnh tính liên thông và kết nối giữa hai đối tượng, để cao tầm quan trọng của liên kết và Đông Nam Á, tăng cường hợp tác do thế giới mới, từ đó hàng hóa và thế giới tôn pháp luật. Quan điểm về liên kết Đông -Á Thái Bình Dương của Nhật và các bên liên quan đi kèm của M. Trong các tuyên bố định hướng, song phương và đa phương, Nhật Bản đều bày tỏ ủng hộ các hoạt động đàm phán mở rộng từ do hàng hóa của hội quân M và cam kết sẵn sàng tham gia

vào Bên ông với M qua song phòng học đa phòng với hội quân các nước. Hội này được thể hiện rõ ràng trong các tuyên bố và hành động của Thị thị Nhật Bản, [\[11\]](#) Bộ trưởng Quốc phòng

[\[12\]](#)
và Bộ trưởng Ngoại giao Nhật

[\[13\]](#)

Nhật chủ động gia tăng can thiệp, cũng cố quan hệ đồng minh với M, tìm các giới hạn M ở khu vực. Trong các tuyên bố về chính sách ngoại giao, các Ngoại trưởng Nhật đều đặt việc thúc đẩy quan hệ đồng minh Nhật – M là một trọng tâm trong chính sách đối ngoại. [\[14\]](#) Sách xanh Ngoại giao của Nhật Bản cũng nhấn mạnh tầm quan trọng của liên minh Nhật – M.

[\[15\]](#)

Trên bình diện song phòng, qua các buổi gặp mặt thường định, nhà lãnh đạo hai nước Nhật và M đều nhấn mạnh và đề cao quan hệ đồng minh giữa hai nước.

[\[16\]](#)

Thậm chí ngay khi Tổng thống M Donald Trump nhậm chức vào tháng 1/2017, Thị thị Nhật Bản đã có chuyến thăm chính thức M vào tháng 2 năm 2017,

[\[17\]](#)

và trong bài phát biểu tại buổi gặp, Thị thị Nhật đã mong muốn tăng cường hợp tác và thúc đẩy quan hệ đồng minh giữa hai nước.

[\[18\]](#)

Tuy nhiên, Nhật không muốn “ôn hòa Đông – Thái Bình Đông” tự do và rộng mở” mà nhìn nhận là một chiến lược nhằm kiềm chế Trung Quốc.

Nhật Bản thay từ “Chiến lược”

bằng

“Tầm nhìn” để tránh khiêu khích với Trung Quốc.

[\[19\]](#)

Trong bài phát biểu tân nhậm

ngoại trưởng Motegi (trước là bộ trưởng bộ thông tin và công nghiệp của Nhật Bản) không hề đề cập tới “ôn hòa Đông – Thái Bình Đông” là một trọng tâm trong chính sách ngoại giao của mình như người tiền nhiệm Taro Kono.

[\[20\]](#)

Nhật cũng

đã đi đầu chính thái độ với Sáng kiến Vành đai và Con đường của Trung Quốc,

thay vì phản đối hoàn toàn thì chỉ đòi hỏi

các dự án cần đáp ứng những yêu cầu

, đi đầu kiến nghị đồng minh với mình bạch, bên vững tài chính

[\[21\]](#)

,

mức

dù

vẫn có những nghi ngờ đối với sáng kiến này.

[\[22\]](#)

Bên cạnh đó, Nhật Bản cũng đang dần định lại quan hệ với Trung Quốc, hi vọng bình thường hóa quan hệ qua chuyển tham của Chủ tịch Tập Cận Bình đến Nhật Bản để kiến trong tháng 4/2020, bất chấp những rủi ro liên quan đến Covid-19. Chuyển tham sau đó đã bị hoãn lại.

Hơn nữa, vào lễ kỷ niệm 70 năm thành lập nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa, Thủ tướng Nhật Shinzo Abe đã gửi video chúc mừng tại lễ kỷ niệm quán Trung Quốc tại Nhật, mong muốn tăng cường quan hệ giữa hai nước.

[\[23\]](#)

Nhật Bản coi trọng quan hệ với Trung Quốc do nhiều lý do. Thứ nhất, Trung Quốc là thị trường xuất khẩu hàng đầu của Nhật Bản

.

[\[24\]](#)

Thứ hai, Trung Quốc cũng

là nhân tố để góp phần xóa lý vấn đề Bắc Triều Tiên

.

Thứ

ba, nên định quan hệ với Trung Quốc có thể giúp họ vượt công nghệ Hoa Kỳ

.

[\[25\]](#)

Nhật Bản nhận mạnh “nếu vấn đề Biển Hoa Kỳ không nên định thì không có cái thiện thực chất trong quan hệ hai bên”.

[\[26\]](#)

Thực dụng và kinh tế

Nhật Bản nhìn chung cũng đang duy trì quan điểm trung lập trong cạnh tranh thế giới M - Trung, duy trì trật tự thế giới mới do họ hành mà Nhật Bản có lợi ích. Mục đích là để minh của M và an ninh và chia sẻ lợi ích và v i Trung Quốc cũng ép chuyển giao công nghệ và sẽ hỗ trợ trí tuệ

,

Nhật Bản không chọn bên, cũng đang tránh chạm Trung Quốc

, không muốn bị

lôi kéo vào cuộc cạnh tranh mới giữa hai siêu cường. Trong các buổi phỏng vấn và họp báo, Ngoại trưởng Nhật đầu nói không có quan điểm về vấn đề này.

[\[27\]](#)

Bên cạnh đó, cả Thị trường và Ngoại trưởng Nhật cũng thể hiện quan điểm ủng hộ thương mại M - Trung nên được giải quyết qua đàm phán theo cơ chế của WTO; [\[28\]](#)

và Nhật cũng mong muốn Trung Quốc xử lý các lo ngại về báo cáo tài sản siphon trí tuệ, công nghệ chuyển giao công nghệ và hoạt động nghiệp vụ trong nước.

[\[29\]](#)

Hơn nữa, Ngoại trưởng Nhật chỉ ra trên lĩnh vực thương mại, Trung Quốc có nhiều vấn đề đang chờ xử lý, do đó nước này cần phải chỉnh sửa lại. Nhật Bản mong muốn hai nước M và Trung đàm phán đưa vào luật lệ để phát triển kinh tế thị trường.

[\[30\]](#)

Trong thương mại với Trung Quốc, Nhật Bản đang ngày càng phụ thuộc vào vị trí xuất khẩu tại thị trường Trung Quốc, và cũng phụ thuộc vào chuỗi cung ứng toàn cầu tại nước này thay vì là M như trước. [\[31\]](#)

[1](#)

Trong các cuộc gặp gỡ với lãnh đạo Trung Quốc, Nhật Bản cũng thường hay đề cập tại vấn đề thương mại và mở cửa thị trường của Trung Quốc để với một hàng xuất khẩu của Nhật Bản.

[\[32\]](#)

Tuy vậy, trên khía cạnh đầu tư, đầu tư của Trung Quốc vào Nhật Bản vẫn là một thách thức, chỉ dao động từ khoảng 1 tỷ đến 2 tỷ đô la M từ năm 2017 - 2019.

[\[33\]](#)

Những chỉ số ngược lại, đầu tư của Nhật vào Trung Quốc khá lớn; năm 2017, 2018 và nửa năm đầu 2019 ghi nhận mức đầu tư lần lượt là 12,417; 11,999; và 14,371 tỷ đô la M.

[\[34\]](#)

M vẫn là đối tác thương mại và đầu tư lớn của Nhật. Trong khoảng thời gian năm 2018-9/2019, Nhật Bản hầu như đầu tư thương mại với M, những chỉ số thâm hụt thương mại với Trung Quốc.

[\[35\]](#)

Với một đầu tư, đầu tư của M vào Nhật chiếm 38,8% tổng số đầu tư của Nhật trong năm 2019 và 22,8% trong năm 2018.

[\[36\]](#)

Trong khi đó, đầu tư của Trung Quốc vào Nhật (nếu tính cả Đài Loan (3,1%) và Hồng Kông (5,1%)) chỉ chiếm 13,8% trong năm 2019.

[\[37\]](#)

Với hiệp định thương mại M - Nhật, Nhật Bản đã chấp nhận mở cửa thị trường đối với một hàng nông sản của M, trao cho nông sản M quyền tiếp cận thị trường như đối với các nước trong TPP như Canada, New Zealand và Úc vượt qua mức giảm 7 tỷ đô la thu đối với một số mặt hàng này

[\[38\]](#)

(nên lưu ý là các nước thương mại khó chấp nhận mở cửa thị trường cho một hàng nông sản của nước khác

[\[39\]](#)

),
đối với M sẽ giảm thuế đối với một số mặt hàng công nghiệp của Nhật nhập khẩu vào M.

[\[40\]](#)

Coi trọng quan hệ chiến lược với M

Trong bối cảnh Trung Quốc quyết đoán tại Biển Đông và Biển Hoa Đông, Nhật Bản càng coi trọng hơn quan hệ đồng minh Nhật - M, xem đó là hòn đá tảng trong chính sách an ninh, quốc phòng của mình.

[\[41\]](#)

Trao đổi an ninh
, quốc phòng giữa
Nhật Bản và M ngày càng dày đặc
. T

rong khoảng thời gian từ 7/2017 – 6/2018, từng công có 37 lần liên lạc qua điện thoại liên qua gặp mặt trực tiếp giữa lãnh đạo và cấp bộ trưởng quốc phòng và bộ trưởng ngoại giao giữa hai nước.

[\[42\]](#)

Hơn nữa, hai nước cũng thường xuyên tổ chức các cuộc tập huấn nâng cao năng lực và tác chiến song phương hàng năm.

[\[43\]](#)

Nhật cũng thường xuyên đặt mua các máy bay chiến đấu và công nghệ quốc phòng của M để nâng cao năng lực phòng thủ. Ví dụ như trong năm 2020, Nhật đã đặt mua chi 115 tỷ Yên Nhật để mua thêm chiến đấu F35 của M;

[\[44\]](#)

hay năm 2019, Nhật đã duy trì chi 68,1 tỷ Yên để mua 6 máy bay F-35A của M

[\[45\]](#)

. Đồng thời, Nhật cũng luôn tuyên bố cam kết tham gia cùng M trong các hoạt động bảo vệ tự do hàng hải.

Bất chấp các nỗ lực ngoại giao để phục hồi quan hệ Nhật -Trung, Tokyo luôn có thái

đề dè chông, coi sự gia tăng năng lực quân sự của Trung Quốc và sự thiêu

minh bạch trong chính sách quốc phòng của nước này là một mối lo ngại đối với an ninh – quốc phòng. Trong sách trắng Nhật Bản năm 2019, Trung Quốc đã xếp vị trí thứ hai (thay thế Bắc Triều Tiên) trong các mối quan tâm và lo ngại của Nhật.

[\[46\]](#)

Nhật Bản cũng không hề có nhu cầu hoạt động hợp tác quốc phòng với Trung Quốc . T

ại giai đoạn năm 7/2017 – 6/2018, Nhật không hề có hoạt động hợp tác quốc phòng nào với Trung Quốc.

[\[47\]](#)

Tuy nhiên, do quan hệ hai nước ấm

trở lại, vào tháng 10/2019 Nhật Bản đã có cuộc diễn tập thiển chí lớn đầu sau 8 năm trong chuyến thăm của tàu hải quân lớp Thái Dương của Trung Quốc tới Nhật Bản.

[\[48\]](#)

Nhật chia sẻ quan điểm với Mỹ về nhu cầu vận động an ninh quan trọng . Trong lĩnh vực công nghệ cao,

Nhật Bản hành động giông Mỹ, công Huawei và ZTE tham gia vào các hợp đồng của chính phủ.

[\[49\]](#)

Ngoại trừ Nhật cho rằng công nghệ 5G quan trọng đối với an ninh quốc gia;

và để bảo vệ an ninh mạng 5G, Nhật sẽ theo dõi cách Mỹ thực hiện trong khi đánh giá công nghệ những gì là cần thiết cho Nhật Bản.

[\[50\]](#)

đối với

vận động *Biển Đông*,

Nhật Bản tiếp tục duy trì hiện diện quân sự của mình tại khu vực này , phải hợp chặt chẽ với Mỹ

[\[51\]](#)

Nhật đưa các tàu chiến, tàu ngầm và máy bay tới thực hiện các cuộc tập trận với Mỹ

[\[52\]](#)

và các nước đồng minh hoặc tại thềm viêng cũng các nước Đông Nam Á.

[\[53\]](#)

Tuy nhiên, Nhật Bản không tham gia các hoạt động

tuần tra tại do hàng hải

(gọi tắt là

FONOP

)

với M, tránh để đầu tư tiếp với Trung Quốc.

Thủ khó của Nhật Bản

Có thể thấy, mặc dù cố gắng ứng xử khéo léo và thận trọng biết giữa hai cường quốc, Nhật Bản luôn phải đối phó với thế lưỡng nan. *Thế nhất*, duy trì quan hệ đồng minh Nhật – M trong bối cảnh nước M ngày càng trở nên “thực dụng” dưới chính quyền Trump

. Theo hiệp định đồng minh M - Nhật, M là chiếm ô hạt nhân bao vây cho Nhật Bản, và là đối tác an ninh – quốc phòng hàng đầu của Nhật. Trong Sách trắng quốc phòng, các tuyên bố và triển vọng trong chính sách ngoại giao của các quốc gia Nhật Bản, các cuộc gặp song phương và đa phương giữa M và Nhật, lãnh đạo và quan chức cấp cao hai nước đầu tiên minh tại cùng cơ và duy trì quan hệ đồng minh.

Tuy nhiên, chính quyền Trump cũng tìm cách buộc Nhật Bản phải chia sẻ gánh nặng liên minh bằng việc đòi hỏi Nhật gia tăng thêm 4 tỉ chi phí cho quân đội M đồn trú tại nước này.

[\[54\]](#)

Thế hai, kinh tế Nhật ngày càng có sự phụ thuộc vào chuỗi cung ứng và thị trường của Trung Quốc, những rủi ro ngày càng lớn. Nhật Bản đã tìm cách đa dạng hóa quan hệ kinh tế qua

có các hiệp định kinh tế như

Hiệp định Đối tác Toàn diện và Tiến bộ xuyên Thái Bình Dương

(CPTTP), hay Hiệp định thương mại tự do Nhật – EU và Hiệp định Đối tác Kinh tế

Toàn diện Khu vực (RCEP)

. Tuy nhiên,

thị trường tiêu thụ và chuỗi sản xuất của Trung Quốc là không thể thiếu đối với sự phát triển kinh tế của Nhật.

[\[55\]](#)

Kể từ sau cuộc gặp thượng đỉnh vào tháng 12 năm 2018 giữa hai nhà lãnh đạo của hai nước, quan hệ Nhật Trung có xu hướng trở nên hòa hoãn và tạm ổn trong năm 2019 (đáng chú ý chuyển theme này là chuyển theme chính thức đầu tiên của Thủ tướng Nhật Bản tại Trung Quốc sau 7 năm)

[\[56\]](#)

Tuy nhiên

, cuộc chiến thương mại

M - Trung

, và thực tế là dịch bệnh

Covid 19

hiện nay, đang khiến cho chuỗi cung ứng của Trung Quốc gặp nhiều khó khăn

. C

hính phủ Shinzo Abe đã đưa ra gói kích thích bao gồm 2,4 tỷ đô la Mỹ hỗ trợ cho các doanh nghiệp Nhật Bản chuyển chuỗi sản xuất ra khỏi Trung Quốc, và lợi ích Nhật Bản hoặc tại các nước Đông Nam Á.

[\[57\]](#)

Thứ ba, mặc dù mục tiêu bình thường hóa quan hệ với Trung Quốc, tranh chấp đảo Senkaku, những hành động bành trướng, quy mô lớn và các căng thẳng thay đổi nguyên trạng của Trung Quốc tại Biển Đông và Biển Hoa Đông vẫn là những thách thức an ninh hiện hữu. Nhật Bản là một nước đồng minh lớn và phải thu hút nhiều vào thị trường hàng hải, trật tự quốc tế hiện hành

. T

thị trường mới và kinh tế toàn cầu,

[\[58\]](#)

việc duy trì thị trường đồng minh thông qua hàng hải tại Biển Đông và Biển Hoa Đông là rất quan trọng đối với Nhật. Tuy nhiên

, chính sách bành trướng của Trung Quốc ở hai vùng biển này khiến cho các nước lớn định quan hệ của chính quyền Abe Shinzo trở nên khó khăn hơn.

Nhìn chung, Nhật Bản đã các căng thẳng khéo léo để hạn chế tại đa tác động bất lợi từ cạnh tranh M-Trung, đặc biệt là trong lĩnh vực chiến lược và kinh tế

. Trung Quốc được coi là thách thức an ninh lớn nhất của Nhật Bản hiện nay do nước này theo đuổi chính sách thay đổi nguyên trạng tại Biển Hoa Đông và Biển Đông, đe dọa trực tiếp đến lợi ích của Nhật

. Tuy nhiên

, Nhật Bản phải nhận vai trò ngày càng lớn ở khu vực, tìm cách thúc đẩy bình thường hóa quan hệ với Trung Quốc, trong khi từng bước gia tăng sức mạnh trên đe thông qua các căng thẳng, từng căng thẳng quan hệ đồng minh với Mỹ.

Bùi Tài Kiên – Trưởng Bộ phận Nghiên cứu Viện Biển Đông, Học viện Ngoại giao. Bài viết thể hiện quan điểm riêng của tác giả.

Tài liệu tham khảo

1. Ali Wyne, 2018, “The Implications of US – China Trade Tensions for Japan”, *Rand*, September 18, 2018
2. David Brunnstrom, “Japan to boost South China Sea role with training patrols with U.S Minister”, *Reuters*, September 16, 2016
3. Deborah Elms, 2015, Why Agriculture is so difficult for trade deals?, *Asiantradercenter*, April 28, 2015
4. Issaku Harada, Oki Nagai & Shunsuke Shigeta, “Xi and Abe use economy as binding force but hold back on security”, *Nikkei*, October 27 2018
5. Hiroyuki Akita, 2018, “Can Japan and China move beyond a tactical détente?”, *Eastasiaforum*, September 19, 2018
6. Julian Ryall, “Japan’s defence chief hits out at Beijing on South China Sea, military build-up”, *South China Morning Post*, December 16, 2019
7. Lara Seligman & Robbie Gramer, 2019, “Trump Asks Tokyo to Quadruple Payments for U.S. Troops in Japan”, *foreign policy*, November 15, 2019
8. Tom O’Connor, 2019, “ASIA’S COLD WAR: JAPAN ON THE FRONT LINES OF A U.S.-CHINA CONFLICT”, *Newsweek*, September 28, 2019,

9. Toshiya Tsugami, 2019, "The Impact of the US-China Confrontation on the World", *Japan Institute of International Affairs*, October 28, 2019

10. Testushi Kajimoto, 2019, "Japan Inc increasingly hit by trade war, but few shifting from China: Reuters poll", *Reuters*, September 13, 2019,

11. TS. Nguyễn Thanh Minh, Bộ Tổng Lãnh Sự Cảnh Sát Biên, 2017, "[Chuyến đ̣ng ṃi c̣a Nhật Bản ṭi Biên ̣ng và hàm ý đ̣i ṿi chiến lược c̣a Trung Quốc](#)", *nghiencuubiendong*, Ngày 01 tháng 08 năm 2017

12. Simon Denyer, "Japan effectively bans China's Huawei and ZTE from government contracts, joining U.S", *Washington Post*, December 10 2018

13. Sergei Klebnikov, "6 Key Takeaways From The U.S.-Japan Trade Deal", *forbes*, October 8 2019

14. Stephen R. Nagy, 2019, "Japan's Precarious Indo-Pacific Balance", *Japantimes*, November 14, 2019,

15. Japan Ministry of Foreign Affairs, Diplomatic Bluebook 2018, (April 25, 2019), 25/04/2019

16. Japan Ministry of Defense, Defense White Paper 2018, (August 28, 2018), 28/08/2018

17. Japan Ministry of Defense, Defense White Paper 2019, (September 27, 2019),

27/09/2019

18. Japan Ministry of External Trade and Industry, White paper on International Economy and Trade 2019 (November 26, 2019), 26/11/2019

19. Các trang tin điện tử:

- Bộ Ngoại giao Nhật Bản: <https://www.mofa.go.jp/>

- Bộ Quốc phòng Nhật Bản: <https://www.mod.go.jp/e/>

- Bộ Thương mại và Công nghiệp Nhật Bản: <https://www.meti.go.jp/english/>

- Tổng cục Xúc tiến Mậu dịch Nhật Bản (JETRO): <https://www.jetro.go.jp/en/>

- Foreign Policy: <https://foreignpolicy.com/>

- NHK: <https://www.nhk.or.jp/>

- Reuters: <https://www.reuters.com/>

- South China Morning Post: <https://www.scmp.com/>

- The Japantimes: <https://www.japantimes.co.jp/>

- The Diplomat: <https://thediplomat.com/>

- The Independent: <https://www.independent.co.uk/>

- The ASEAN Post: <https://theaseanpost.com/>

- Washington Post: <https://www.washingtonpost.com/>

[1] 菅義偉外相の記者会見 , *Japan Ministry of Foreign Affairs*, 10月8日, Accessed December 12, 2019, https://www.mofa.go.jp/mofaj/press/kaiken/kaiken1_000069.html#topic2. (Dịch: Ngoại trưởng Motegi trả lời câu hỏi của các phóng viên, Ngày 08 tháng 10 năm 2019)

[2] Ministry of Defense Japan, *Defense White Paper 2019*, Chapter 2, tr.19, Accessed December 12, 2019, https://www.mod.go.jp/e/publ/w_paper/index.html ;

[3] 菅義偉外相の記者会見 , ngày 14 tháng 12 năm 2019, Accessed December 16, 2019, https://www.mod.go.jp/j/approach/exchange/dialogue/multilateral/docs/20191214_j-doha.html (Dịch: Nội dung chính trong phát biểu của Bộ trưởng Quốc phòng Nhật tại Diễn đàn Doha lần thứ 19)

[4] Julian Ryall, *Japan's defence chief hits out at Beijing on South China Sea, military build-up*, *South China Morning Post*, December 16, 2019, Accessed January 04, 2020 <https://www.scmp.com>.

[com/news/asia/east-asia/article/3042306/japans-defence-chief-hits-out-beijing-south-china-sea-military](https://www.reuters.com/news/asia/east-asia/article/3042306/japans-defence-chief-hits-out-beijing-south-china-sea-military)

[5] Press Conference by Foreign Minister Motegi Toshimitsu, *Japan Ministry of Foreign Affairs*, November 12, 2019, Accessed December 12, 2019,

https://www.mofa.go.jp/press/kaiken/kaiken4e_000717.html

[6] Tom O'Connor, "ASIA'S COLD WAR: JAPAN ON THE FRONT LINES OF A U.S.-CHINA CONFLICT", *Newsweek*, September 28, 2019, Accessed December 12, 2019 <https://www.newsweek.com/asia-cold-war-japan-us-china-1460290>

[7] Toshiya Tsugami, "The Impact of the US-China Confrontation on the World", *Japan Institute of International Affairs*, October 28, 2019, Accessed December 12, 2019, http://www2.jiia.or.jp/en_commentary/201910/28-1.html

[8] Ali Wyne, "The Implications of US – China Trade Tensions for Japan", *Rand*, September 18, 2018, Accessed December 12, 2019, <https://www.rand.org/blog/2018/09/the-implications-of-us-china-trade-tensions-for-japan.html>

[9] Testushi Kajimoto, "Japan Inc increasingly hit by trade war, but few shifting from China: Reuters poll", *Reuters*, September 13, 2019, Accessed December 12, 2019, <https://www.reuters.com/article/us-japan-companies-trade/japan-inc-increasingly-hit-by-trade-war-but-few-shifting-from-china-reuters-poll-idUSKCN1VX2Y2>

[10] Japantimes writer, Japan's economy grinds to near standstill as U.S.-China trade war bites, *Japantimes*, November 14 2019, Accessed December 12, 2019, <https://www.japantimes.co.jp/news/2019/11/14/business/economy-business/japans-gdp-growth-one-year-low-u-s-china-trade-war-bites/#.XdIjUVczY2w>

[11] Address by Prime Minister Abe at the Seventy-Third Session of the United Nations General Assembly, *Japan Ministry of Foreign Affairs*, September 25, 2018, Accessed December 12, 2019

https://www.mofa.go.jp/fp/unp_a/page3e_000926.html

; Japan-U.S. Summit Meeting,

Japan Ministry of Foreign Affairs

, September 26, 2018, Accessed December 12, 2019,

https://www.mofa.go.jp/na/na1/us/page3e_000938.html

;

□□□□□□

,

□□□□

8

□

25

□

,

Accessed December 12, 2019,

Japan Ministry of Foreign Affairs,

https://www.mofa.go.jp/mofaj/na/na1/us/page4_005202.html

(Dịch: Hội nghị thường định M - Nhật, Ngày 25 tháng 08 năm 2019)

[12] David Brunnstrom, Japan to boost South China Sea role with training patrols with U.S Minister, *Reuters*, September 16, 2016, Accessed November 11, 2019, <https://www.reuters.com/article/us-southchinasea-japan-patrols-idUSKCN11L2FE>

; TS. Nguyễn Thanh Minh, Báo Tuổi Trẻ Online Cảnh Sát Biển, “

[Chuyến đóng mìn của Nhật Bản tại Biển Đông và hàm ý đối với chiến lược của Trung Quốc](#)

”
,
nghiencuubiendong
, Ngày 01 tháng 08 năm 2017, Truy cập Ngày 18 tháng 11 năm 2019,

<http://nghiencuubiendong.vn/y-kien-va-binh-luan/6618-chuyen-dong-moi-cua-nhat-ban-doi-voi-bien-dong-va-ham-y-doi-voi-chien-luoc-cua-trung-quoc> ; Jesse Johnson, *China* state media blasts Japan over South China Sea 'patrols,' but experts see no change in policy

,
Japantimes
, September 18, 2016, Accessed November 18, 2019

<http://www.japantimes.co.jp/news/2016/09/18/national/chinese-state-media-blasts-japan-south-china-sea-patrols-experts-see-no-change-policy/#.V99O3Vt97cc>

[13] Speech by Foreign Minister Kono at Columbia University “Diplomacy in Creeping Crises”, *Japan Ministry of Foreign Affairs*, September 21, 2017, Accessed November 19, 2019,

https://www.mofa.go.jp/na/na1/us/page3e_000749.html

;
□
198
□□□□□□□□□□□□□□□□

,
Japan Ministry of Foreign Affairs,

□□
31
□
1
□
28, Accessed November 19, 2019,

https://www.mofa.go.jp/mofaj/fp/pp/page3_002672.html

. (Ngoại trưởng Taro Kono phát biểu về chính sách ngoại giao tại hội thảo Quốc hội lần thứ 198, ngày 28 tháng 01 năm 2018)

[14] Foreign Policy Speech by Foreign Minister Kishida to the 193rd Session of the Diet, *Japan Ministry of Foreign Affairs*, January 20, 2017, Accessed November 19, 2019, https://www.mofa.go.jp/fp/pp/page22e_000800.html ;

Foreign Policy Speech by Foreign Minister Kono to the 198th Session of the Diet, *Japan Ministry of Foreign Affairs*, January 28, 2019, Accessed November 19, 2019, https://www.mofa.go.jp/fp/unp_a/page3e_000987.html ;

Press Conference by Foreign Minister Toshimitsu Motegi, *Japan Ministry of Foreign Affairs*, September 11, 2019, Accessed November 19, 2019, https://www.mofa.go.jp/press/kaiken/kaiken4e_000684.html#topic1 ;

[15] Japanese Diplomatic Blue Book 2018, *Japan Ministry of Foreign Affairs*, September 20, 2018, p.25, Accessed December 01, 2019, <https://www.mofa.go.jp/files/000401236.pdf> .

[16] Japanese Diplomatic Blue Book 2018, *Japan Ministry of Foreign Affairs*, September 20 2018, Accessed December 01, 2019, <https://www.mofa.go.jp/files/000401236.pdf>

; Japan-U.S. Summit Meeting, *Japan Ministry of Foreign Affairs*, September 25 2019, Accessed December 01, 2019, https://www.mofa.go.jp/na/na1/us/page4e_001102.html

; Japan-U.S. Summit Telephone Talk, , *Japan Ministry of Foreign Affairs*, May 28, 2018, Accessed December 01, 2019, https://www.mofa.go.jp/na/na1/us/page4e_000852.html

; Japan-U.S. Summit Meeting, , *Japan Ministry of Foreign Affairs*, April 18, 2017, Accessed December 01, 2019, https://www.mofa.go.jp/na/na1/us/page3e_000845.html

[17] Prime Minister Abe and Foreign Minister Kishida Visits the United States of America, *Japan Ministry of Foreign Affairs*, February 9-13, 2017, Accessed December 01, 2019, https://www.mofa.go.jp/na/na1/us/page3e_000647.html

;

[18] Japan-US Joint Press Conference, *Japan Ministry of Foreign Affairs*, February 11, 2017, Accessed December 01, 2019,

https://www.mofa.go.jp/na/na1/us/page4e_000580.html

[19] Tại 25 tháng 9 năm 2018, trong bài phát biểu tại Liên Hợp Quốc, Thủ tướng Abe vận dụng định nghĩa “Chiến lược an ninh Đông – Thái Bình Dương tự do và rộng mở” (https://www.mofa.go.jp/mofaj/fp/unp_a/page3_002562.html

). Ngày 3 tháng 3 năm 2019, trong cuộc đối thoại cấp cao hợp tác an ninh Đông – Thái Bình Dương, trong tuyên bố chung thì hai nhà lãnh đạo vận dụng định nghĩa “Tầm nhìn an ninh Đông – Thái Bình Dương tự do và rộng mở” (https://www.mofa.go.jp/mofaj/a_o/rp/page6_000275.html

)

[20] Press Conference by Foreign Minister Toshimitsu Motegi, *Japan Ministry of Foreign Affairs*,

September 11 2019, Accessed December 12, 2019,

https://www.mofa.go.jp/press/kaiken/kaiken4e_000684.html#topic1

[21] Kyodo, Japan Ready to cooperate with China on global trade plan, Shinzo Abe says, *South China Morning Post*, December 4, 2017, Accessed December 12, 2019,

<https://www.scmp.com/news/china/diplomacy-defence/article/2122846/japan-ready-cooperate-china-global-trade-plan-shinzo>

[22] Japan’s Response to China’s Belt and Road Initiative, *globaljapan*, <https://www.globaljapan.world/article/japans-response-to-chinas-belt-and-road-initiative/>

. Chú ý tôi trích dẫn lời của Chủ tịch Cơ quan Hợp tác quốc tế Nhật Bản (JICA): “Khái niệm Một vành đai một con đường không rõ ràng, vì vậy điều quan trọng là tập trung vào các dự án riêng biệt và không được đánh giá quá cao hoặc hỗ trợ cách tiếp cận toàn cầu”.

[23] Abe congratulates China on 70th anniversary of PRC founding, *Xinhuanet*, September 27, 2019, Accessed December 27, 2019, http://www.xinhuanet.com/english/2019-09/27/c_138429196.htm

[24] Japan, OEC, 2017, Accessed April 18, 2020, <https://oec.world/en/profile/country/jpn/>; Daniel Workman, Japan's top trading partners, *worldstopexports*, February 02 2020, Accessed April 18, 2020

<http://www.worldstopexports.com/japans-top-import-partners/>

[25] Press Conference by Foreign Minister Toshimitsu Motegi, *Japan Ministry of Foreign Affairs*, September 11 2019,

Accessed December 15, 2019,

https://www.mofa.go.jp/press/kaiken/kaiken4e_000684.html#topic1

; Foreign Policy Speech by Foreign Minister Kono to the 198th Session of the Diet, *Japan Ministry of Foreign Affairs*,

January 28, 2019, Accessed December 15, 2019

https://www.mofa.go.jp/fp/unp_a/page3e_000987.html

; Foreign Policy Speech by Foreign Minister Kishida to the 193rd Session of the Diet, *Japan Ministry of Foreign Affairs*,

January 20, 2017, Accessed December 15, 2019,

https://www.mofa.go.jp/fp/pp/page22e_000800.html

; Press Conference by Foreign Minister Toshimitsu Motegi, *Japan Ministry of Foreign Affairs*,

September 11 2019, Accessed December 15, 2019

https://www.mofa.go.jp/press/kaiken/kaiken4e_000684.html#topic1

[26] https://www.mofa.go.jp/mofaj/a_o/c_m1/cn/page3_003013.html, *Japan Ministry of Foreign Affairs*, 12/23, Accessed January 15, 2019,

https://www.mofa.go.jp/mofaj/a_o/c_m1/cn/page3_003013.html

. (Địch: Hội nghị thường niên Nhật – Trung, Dự tiệc tiếp đãi với Chủ tịch Tập Cận Bình, Ngày 23 tháng 12 năm 2019)

[27] 閣外務省 , 閣外務省 , *Japan Ministry of Foreign Affairs*, 10月8日, Accessed December 15, 2019,

https://www.mofa.go.jp/mofaj/press/kaiken/kaiken1_000069.html

; (Dịch: Xung đột thương mại M - Trung, Ngoại trưởng Motegi trả lời câu hỏi của phóng viên, Ngày 08 tháng 10 năm 2019);

閣外務省

31

閣

4

閣

14

閣外務省

21

閣

38

閣外務省

(

https://www.mofa.go.jp/mofaj/press/kaiken/kaiken4_000817.html

. (Dịch: Ngoại trưởng Taro Kono trả lời câu hỏi của phóng viên (14 giờ 55 phút, Thủ kho, Ngày 17 tháng 05 năm 2019 tại phòng họp của Bộ Ngoại giao)

[28] Issaku Harada, Oki Nagai & Shunsuke Shigeta, Xi and Abe use economy as binding force but hold back on security,

Nikkei

, October 27 2018, Accessed December 15, 2019

<https://asia.nikkei.com/Politics/International-relations/Xi-and-Abe-use-economy-as-binding-force-but-hold-back-on-security>

[29] 閣外務省 31日4月14日閣外務省 21日38日閣外務省 *Japan Ministry of Foreign Affairs*, Accessed

December 16, 2019,

https://www.mofa.go.jp/mofaj/press/kaiken/kaiken4_000817.html

. (Dịch: Ngoại trưởng Taro Kono trả lời câu hỏi của các phóng viên (21 giờ 38 phút, chiều nay, ngày 14 tháng 04 năm 2018, tại Bộ Kinh, Trung Quốc)

[30] 閣外務省 , *Japan Ministry of Foreign Affairs*, (閣外務省 5月17日閣外務省 14日55日閣外務省 閣外務省 ,

Accessed December 16, 2019,

https://www.mofa.go.jp/mofaj/press/kaiken/kaiken4_000830.html. (Ngoại trưởng Taro Kono trả lời câu hỏi của phóng viên (14 giờ 55 phút, Thứ 6, Ngày 17 tháng 05 năm 2019 tại phòng họp của Bộ Ngoại giao)

[31] White paper on International Economy and Trade 2019, *Japan Ministry of External Trade and Industry*, p.4, Accessed December 15, 2019, https://www.meti.go.jp/english/press/2019/pdf/0718_001b.pdf

[32] Japan-China Summit Meeting and Dinner, *Japan Ministry of Foreign Affairs*, June 27 2019, Accessed December 15, 2019,

https://www.mofa.go.jp/a_o/c_m1/cn/page3e_001046.html

; Prime Minister Abe Visits China

,
Japan Ministry of Foreign Affairs,
October 26, 2018

,
Accessed December 15, 2019,

https://www.mofa.go.jp/a_o/c_m1/cn/page3e_000958.html

[33] Japan External Trade Organization, Japan's Inward and Outward Foreign Direct Investment, *Japan External Trade Organization*, 2019, Accessed April 18, 2019, https://www.jetro.go.jp/ext_images/en/reports/statistics/data/country2_e_19cy.xls

[34] Japan External Trade Organization, Japan's Inward and Outward Foreign Direct Investment, *Japan External Trade Organization*, 2019, Accessed April 18, 2019

https://www.jetro.go.jp/ext_images/en/reports/statistics/data/country1_e_19cy.xls

[35] Japan External Trade Organization, statistics, 2020, *Japan External Trade Organization*, Accessed April 18, 2019,

<https://www.jetro.go.jp/en/reports/statistics/>

[36] Japan External Trade Organization, statistics, 2020, *Japan External Trade Organization*, Accessed April 18, 2019

<https://www.ietro.go.jp/en/reports/statistics/>

[37] Japan External Trade Organization, Japan's Inward and Outward Foreign Direct Investment, *Japan External Trade Organization*, 2019, Accessed April 18, 2019,

https://www.ietro.go.jp/ext_images/en/reports/statistics/data/country1_e_19Q2.xls

[38] Sergei Klebnikov, 6 Key Takeaways From The U.S.-Japan Trade Deal, *forbes*, October 8 2019, Accessed December 18, 2019,

<https://www.forbes.com/sites/sergeiklebnikov/2019/10/08/6-key-takeaways-from-the-us-japan-trade-deal/#61f50fe2690c>

[39] Deborah Elms, Why Agriculture is so difficult for trade deals?, *Asiantradedecentre*, April 28 2015, Accessed December 18, 2019,

<http://asiantradedecentre.org/talkingtrade/2015/4/28/why-is-agriculture-so-difficult-for-trade-deals>

[40] Japan prepares bill to ratify U.S. trade deal, *Japantimes*, October 15 2019, Accessed December 18, 2019,

<https://www.japantimes.co.jp/news/2019/10/15/national/politics-diplomacy/japans-government-adopts-bill-ratifying-u-s-trade-deal/#.XdStT1czY2w>

[41] Ministry of Defense Japan, Defense White Paper 2019, *Japan Ministry of*

Defense, Chapter 2, https://www.mod.go.jp/e/publ/w_paper/index.html
p.304
www.mod.go.jp/e/publ/w_paper/index.html
; Ministry of Defense Japan, Defense White Paper 2018, *Japan Ministry of Defense*, Chapter 4, p. 258, https://www.mod.go.jp/e/publ/w_paper/index.html

[42] Ministry of Defense Japan, Defense White Paper 2018, *Japan Ministry of Defense*, p.5-6 https://www.mod.go.jp/e/publ/w_paper/index.html

[43] Ministry of Defense Japan, Defense White Paper 2019, *Japan Ministry of Defense*, p.322 https://www.mod.go.jp/e/publ/w_paper/index.html
; Ministry of Defense Japan, Defense White Paper 2018, *Japan Ministry of Defense*, p.6, https://www.mod.go.jp/e/publ/w_paper/index.html

[44] Ministry of Defense Japan, Japan Defense Programs and Budget of Japan (Overview of FY2020 Budget Request), *Japan Ministry of Defense*, p.7, https://www.mod.go.jp/e/d_budget/pdf/191112c.pdf

[45] Ministry of Defense, Defense Programs and Budget of Japan (Overview of FY2019 Budget), *Japan Ministry of Defense*, p.9, https://www.mod.go.jp/e/d_budget/pdf/190510b.pdf

[46] Ministry of Defense Japan, Defense White Paper 2019, *Japan Ministry of Defense*, https://www.mod.go.jp/e/publ/w_paper/index.html
; Ministry of Defense Japan, Defense White Paper 2018,

Japan Ministry of Defense,

p.6,

https://www.mod.go.jp/e/publ/w_paper/index.html

[47] Ministry of Defense Japan, Defense White Paper 2018, *Japan Ministry of Defense,*

p.7, [https://w](https://www.mod.go.jp/e/publ/w_paper/index.html)

www.mod.go.jp/e/publ/w_paper/index.html

[48] Nhật - Trung Quốc tiếp tục triển khai chiến lược đầu tiên trong 8 năm, *NHK,* Ngày 22 tháng 10 năm 2019, Accessed December 16, 2019,

https://www3.nhk.or.jp/nhkworld/en/news/20191022_02/

[49] Simon Denyer, Japan effectively bans China's Huawei and ZTE from government contracts, joining U.S, *Washington Post,* December 10 2018, Accessed December 16, 2019,

https://www.washingtonpost.com/world/asia_pacific/japan-effectively-bans-chinas-huawei-zte-from-government-contracts-joining-us/2018/12/10/748fe98a-fc69-11e8-ba87-8c7facdf6739_story.html

[50] (05/17/2019), *Japan Ministry of Foreign Affairs*, Accessed

December 16, 2019,

https://www.mofa.go.jp/mofaj/press/kaiken/kaiken4_000830.html; (Dịch: Ngoại trưởng Taro Kono trả lời câu hỏi của các phóng viên (14 giờ 55 phút, Thị 6, Ngày 17 tháng 05 năm 2019 tại phòng họp của Bộ Ngoại giao Nhật);

(03/14/19), *Japan Ministry of Foreign Affairs,* Accessed December 16, 2019,

https://www.mofa.go.jp/mofaj/press/kaiken/kaiken4_000821.html

(Dịch: Ngoại trưởng Taro Kono trả lời câu hỏi của các phóng viên (15 giờ 53 phút, Ngày 19 tháng 04 năm 2018 tại Washington D.C, Hoa Kỳ)

[51] David Brunnstrom, Japan to boost South China Sea role with training patrols with U.S, *Reuters*, September 16 2016, Accessed December 16, 2019, <https://www.reuters.com/article/us-southchinasea-japan-patrols-idUSKCN11L2FE>

[52] Staff writer, U.S, Japan conclude joint drills in disputed South China Sea, *the Japantimes*, June 16, 2017, Accessed December 16, 2019, <https://www.japantimes.co.jp/news/2017/06/16/national/u-s-japan-conclude-joint-drills-disputed-south-china-sea/#.XOokslgzY2w>

; Jon Sharman, US, Japan, India and Philippines challenge Beijing in South China Sea with joint show of force,

Independent, May 9, 2019, Accessed December 16, 2019,

<https://www.independent.co.uk/news/world/asia/south-china-sea-military-us-navy-japan-philippines-trump-trade-war-a8906516.html>

[53] Laura Zhou, Japan challenges China with submarine military exercise in South China Sea, *The South China Morning Post*, 17 September 2018, Accessed January 08, 2020,

<https://www.scmp.com/news/china/military/article/2164580/japan-challenges-china-submarine-military-exercise-south-china>

; Rene Acosta, Japan warship 'JS Ikazuchi' drops anchor in Manila, *businessmirror*

, January 30, 2019, Accessed January 08, 2020,

<https://businessmirror.com.ph/2019/01/30/japan-warship-js-ikazuchi-drops-anchor-in-manila/>

; Vi Trân,

Uy lực tàu chiến lớn nhất của Nhật đang thềm Việt Nam,

Thanh

Nien

, June 16, 2019, Accessed January 08, 2020,

<https://thanhvien.vn/the-gioi/uy-luc-tau-chien-lon-nhat-cua-nhat-dang-tham-viet-nam-1093360.html>

[54] Lara Seligman & Robbie Gramer, “Trump Asks Tokyo to Quadruple Payments for U.S. Troops in Japan”, *Foreign Policy*, November 15 2019, Accessed January 08, 2020,

<https://foreignpolicy.com/2019/11/15/trump-asks-tokyo-quadruple-payments-us-troops-japan/>

[55] Stephen R. Nagy, “Japan’s Precarious Indo-Pacific Balance”, *Japantimes*, November 14 2019, Accessed January 08, 2020,

<https://www.japantimes.co.jp/opinion/2019/11/14/commentary/japan-commentary/japans-precarious-indo-pacific-balance/#.Xd3afOgzY2w>

[56] Hiroyuki Akita, “Can Japan and China move beyond a tactical détente?”, *Eastasiaforum*

, September 19, 2018, Accessed December 15, 2019,

<https://www.eastasiaforum.org/2018/09/19/can-japan-and-china-move-beyond-a-tactical-detente/>

[57] Isabel Reynold & Emi Urabe, “Japan to fund firms to shift production out of China”, *Bloomberg*, April 08 2020, Accessed April 20, 2020 <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-04-08/japan-to-fund-firms-to-shift-production-out-of-china> ; Japan

switching manufacturing to ASEAN,

The ASEAN Post

, April 19, 2020, Accessed April 20, 2020,

<https://theaseanpost.com/article/japan-switching-manufacturing-asean>

[58] Address by Prime Minister Abe at the Seventy-Third Session of the United Nations General Assembly, *Japan Ministry of Foreign Affairs*, September 25,

2018

January 08, 2020,

, Accessed

https://www.mofa.go.jp/fp/unp_a/page3e_000926.html